

iŖe Yarar iŖler

Nureddin Yıldız'ın 03.05.2009 tarihli (76.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Değerli kardeşlerim,

Söze girmeden önce hepimizin bildiği ve inandığı dinî bir hakikati tekrar hatırlayalım: Allah Teâlâ, Peygamberi Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi kendisine iman edilsin diye göndermiştir. O, camilerde konuşma yapan bir hoca efendi değildir, Allah'ın elçisidir. Çok iyi kitaplar yazan bir fikir adamı değildir, Allah'ın elçisidir. Sosyal faaliyetleri olan, hayırsever olmakla tanımlanacak biri değildir, Allah'ın elçisidir.

Onun sayılan meziyetleri Allah'ın elçisi olması yanında %1 dahi değildir. Allah'ın elçisi olması başka şey, yetimlerle ilgili güzel sözlerinin bulunması daha başka bir şeydir.

Bir fikir adamının kitabını okurken veya nasihatlerini dinlerken anlamak maksadıyla dinleriz. Anlayamadıklarımızı da bir kenara bırakırız. Hiçbir insanın konuştuğunu başından sonuna kadar anlama mecbur değildir, anladıklarımızı da kabul etmek zorunda değiliz.

İnsan insana konuşurken, dinleyen kişi filtre ederek alır. Alabildiklerini alır, alamadıklarını bırakır.

Ancak Peygamber aleyhisselam konuşurken bizim herhangi bir seçme-beğenme hakkımız olmaz. Anladığımıza da anlamadığımıza da iman ederiz, takatimiz kadarını uygular, gerisi için de Allah'tan yardımını bekleriz. Fakat her hâlükârda dinlediklerimize iman ederiz. **Resûlullah aleyhisselamın sözlerini dinlerken, konuştuğunu Kur'an olarak konuşuyorsa teslim oluruz, Kur'an değil de hadislerini söylüyorsa da aklımızı bir kenara koyup yine dinleriz. Konuştuğunun güzel, ağır, gaybî ya da anlamadığımız kavramlarla örülü olması ona bakışımızı etkilemez.**

Resûlullah'ın sözleri şayet sağlam kaynaklarla ulaşıyorsa ki bu ayrıntı önemlidir (cami panosunda görmek veya takvim yaprağından okumak bir hadisi kaynak anlamında belgeli ve bağlayıcı kılmaz), Peygamber Efendimiz'in sözlerinin yazılı olduğu kaynaklar ve bu kaynaklar hakkında ümmetimizin kanaati de ortadadır. Efendimiz aleyhisselamın hadisleri hakkında tereddüdü olan, ' demiş olabilir mi' türünden bir şek taşıyan ümmet değiliz; onun nerede dudaklarını kıpırdattığına dair kati bilgiler elimizdedir. Ashab-ı kiram -Allah onlardan razı olsun- onun oturuşunu, kalkışını, tebessümünü ve her şeyini gelecek nesillere anlatmışlardır. Peygamber'imize net ve sağlıklı bilgilerle ulaşmamız bir hamd vesilesidir.

Resûlullah Efendimiz'e ait oluşunda şüphemiz bulunmayan bir söz bize ulaştığında o sözü kendi zamanımızla kıyaslayamayız. Mesela çağımızda yaşayan insanlara çarığın ne olduğunu sorsak yaşı ellinin altında olan kim bunu tarif edebilir? Lakin seksen-doksan yaşında olan veya daha genç olsa da büyük şehirlere Anadolu'dan yakın zamanda gelmiş kimseler kendi giydikleri bir ayakkabı türü olduğundan bunun terlikle ayakkabı formu arasında bir giyecek olduğunu bilirler. Biz görmediyse de yaşlı biri bize çarığın ne olduğunu anlattığında, gören ve bilen birinden duymamız itibariyle çarığı kabul ederiz. Resûlullah'ın zamanına ait birtakım bilgilerin bizim zamanımızda olmaması, tereddüdümüzü gerektirmez.

Bir başka husus: **Resûlullah aleyhisselatu vesselam illa ki bizim aklımız için uygun olan şeyleri anlatmaya mecbur değildir. O bizim aklımızın düzeyine inerek anlatacak olsa peygamber olmazdı zaten. Seçim konuşması irat eden bir milletvekili adayı değil ki seçmenleri iknaya çalışsın.**

Peygamber aleyhisselam zaten var olan bir hayatı anlatmamaktadır. Gözler önünde olmayan ahireti anlattığı için insanlar onun seviyesine yükselmek zorundadırlar. O ikna etmeyecektir, insanlar anlamak için gayret edeceklerdir. Bu da bizim Peygamber aleyhisselamın anlattığı şeyler için nasıllık

sorusunu sormamızı engeller. Göklere çıkışını merdivenle yaptığını söylerse buna da iman etmek zorundayız. Çünkü iman budur.

Peygamber aleyhisselam kendisi için, kendiliğinden veya kontrolsüz konuşmaz. Allah göndermiştir, Allah konuşturmuştur ve kontrol eden de Allah'tır. Bize her ne anlattıysa olduğu gibi kabul etmeliyiz. Güya bir nimet olarak elimize sunulan demokrasiden dolayı her şeyin hesabını sorabileceğimiz kanaatine kapılmak çok yanlış bir tavidir. Beş yılda bir insan yerine konma durumumuzdan dolayı Peygamber aleyhisselamın da sözlerinden hesap sorma meylini kendimizde asla göremeyiz.

İslam'ın vatandaşları değil Müslümanlarıdır. Vatandaş olsaydık peygamberden beş yılda bir hesap sorar, "hani cennet nerede, bizim eve hâlâ mutluluk gelmedi" derdik. Ama Müslümanız. Bu da Allah'a kâmilan teslim olmaktır.

Bu ikazları yapma ihtiyacı hissediyoruz çünkü zihinlerimiz fazlasıyla 'yorumcu' kesilmiştir. Bu yorumculuk ayetlere ve hadislere bulaşacak kadar ilerlemiştir. "Peygamber böyle demek istemiştir" şeklinde de kendini gösterebilen bu hastalık, kabul etmemek ya da kendine göre evirip çevirmek, tam olarak iman etmenin vereceği karşılığı bulmaz. Teslim olmak ve itaat etmek bu olmadığı gibi kimseye de böyle bir lüks tanınmış değildir –ümmetin büyük müçtehitleri ve fakihleri dâhil.

Resûlullah aleyhisselam Efendimiz'in bir hadis-i şerifinden kendimize -bu bakış açısını koruyarak- ders çıkarmalıyız. Hem Buharî hem Müslim'de ve daha birçok hadis kaynağımızda zikredilen sahih bir hadistir. Mealen nakledelim:

Üç arkadaş dağlık bir yerde yolculuğa çıkıyor. Yağmura yakalandıklarında ıslanmamak için bir oyuğa giriyorlar. Yağmur artında küçük bir sel oluyor ve girdikleri oyuğun önü yuvarlanan bir kayayla kapanıyor. Bakıyorlar ki kayayı itmek mümkün değil. Bunun üzerine oturuyorlar ve çaresizce beklemeye başlıyorlar.

İçlerinden biri "böyle bekleyecek yerde hepimiz daha önce yaptığımız güzel bir işi anarak dua edelim ve Allah'tan bu kayayı önümüzden çekmesini bekleyelim" diye teklif etmiş ve bu teklif kabul görmüş.

Birinci kişi "Allah'ım" diye başlamış, "biliyorsun, benim yaşlı anam-babam var, ben onların her hizmetini görürdüm. Bir gün koyunlarımı gütmüş ve eve geç gelmiştim. Annem-babam da beni beklemeden uyumuşlar. Ben de sütü sağmış, annem ve babama ikram etmeye getirmiştım, bir de baktım ki uyuyorlar. Çocuklarım da süt isteyerek ağlıyorlardı ama annem-babam henüz içmediğinden sütü onlara veremedim. Elimde tasla sabaha kadar bekledim ve uyanmadılar. Sabah vakti uyandıklarında onların sütünü verdim, sonra çocuklarıma sütlerini verdim. Bunu sırf senin ana-babaya hürmet emrin dolayısıyla yapmıştım. Bu yaptığım işi o gün kabul ettiysen kayayı kaldır da çıkarım buradan ya Rabbi."

Bu cümleler üzerine kaya hareket ediyor. Çok seviniyorlar. Kalkıp bakıyorlar ki dışarı çıkacak kadar boşluk açılmamış.

İkinci kişi devam etmiş: "Allah'ım, benim zengin bir kulun olduğumu biliyorsun. Bundan yıllar önce bir fakirlik senesi yaşanmıştı. O zaman benim amcamın çocukları muhtaç hâle gelmişlerdi. Amcamın kızı aç ve sefil hâldeyken yardım istemek için bana geldiler. Benim de amcamın kızında gözüm vardı, bunu fırsat bildim ve istedikleri yardımı edeceğimi, ancak kendisini bana teklif etmesini talep ettim. O da çaresizce kabul etti. Yalnız kaldığımız bir yere gittik. Ben ona istediği malı verecektim, o da kendini bana teslim edecekti. Soyunduk. Derken tam o esnada bana 'Allah'tan korkmuyor musun?' dedi. Ben de önümde böyle bir fırsat olduğu hâlde sırf senden korktuğum için o kıza dokunmadım, istediği malı da verdim ve öylece gönderdim. Bu yaptığım işi o gün kabul ettiysen kayayı kaldır da çıkarım buradan ya Rabbi."

Bu cümleler üzerine yine kaya hareket ediyor. Yine çok seviniyorlar. Kalkıp bakıyorlar ki dışarı çıkacak kadar boşluk hâlâ açılmamış.

Üçüncü kişiye sıra gelince o konuşmaya başlamış: “Rabbim, ben günün birinde işçiler çalıştırıyordum. Bu işçilerden biri benimle tartıştı, sinirlendi ve o günkü yevmiyesini almadan gitti. Yevmiyesini almadığı için ben de o günkü o parayı aldım, malıma ortak gibi kattım, adamın hakkı kalmasın diye. O adam otuz sene sonra geldi ve kendisini tanıyıp tanımadığımı sordu, otuz sene önce bende bıraktığı yevmiyesini istedi. Ben de o yevmiyeyi çalıştırdığımı, o parayla büyük bir koyun sürüsü ve arazi aldığımı söyledim. Adam kendisiyle alay etmememi, yevmiyesini verip göndermemi söyledi. Alay etmediğimi, hakkının bana bulaşmaması için o parayı kendi parama katmadığımı anlattım. Adam teşekkür bile etmeden bütün o serveti alıp gitti. Eğer ben o gün sırf senin haram dediğin bir parayı yememe kızacağından dolayı ve senin rızan için böyle yaptıysam, sen de bunu bir amel olarak kabul ettiysen kayayı kaldır ki dışarı çıkalım.”

Bunun üzerine kaya yuvarlanıyor ve üç yolcu o oyuktan dışarı çıkıyorlar.

Hemen şimdi önümüzde duran bir eşyaya tutup elleyebileceğimiz ne kadar gerçek bir şeyse bu hadiste anlatılan olayların da gerçekleşmiş olduğuna öyle inanıyoruz, çünkü biz Resûlullah’a iman etmiş kimseleriz. Bunda hiçbir şüphemiz yoktur.

Bu hadis-i şerif bize ne anlatmıştır?

Bakınız, bu kişiler bir iyiliklerini hatırlayacakları zaman haccını, araba alınca kestiği adak kurbanını ve buna benzer şeyleri anlatmıyorlar. Bize göre eften püften bir şey: Anne-babasının başında sabaha kadar beklemek. Bir diğeri de yaptırdığı cami, çeşme, hayrattan söz etmiyor; geçmişte yaşadığı kötü bir teşebbüsten dönüşünü anlatıyor. Kenarda kalmış küçük şeylerden söz ediyorlar. Küçük ama diğer yandan kayalar devirecek güçte.

Hepsinin püf noktası, Allah’ın razı olduğu ve samimi işler olmaları. Değil kirli günahlarla gidip Kâbe’den tertemiz dönen biri ya da sabaha kadar teheccüt kılmaktan beli bükülmüş, ümmet için şehit olmak üzere cihada giden biri olmak; böyle büyük işleri becerebilenlerin bir şey demelerine gerek yok, onların önünde kayalar zaten erir. Nihayetinde otuz seneden beri kıldığı sabah namazlarını da sunmuyor Allah’a, bir yevmiyeden konuşuyor.

Öyleyse şu kuralı zihnimize nakşedeceğiz: Eğer Allah için yapıyorsa küçük iş yoktur. Fakat yapılan bu iş, Allah’a sunulacak kadar bakir ve gizli olmalıdır, bu kameralar önünde ‘Allah için’ iş yapmak gibi değildir. Allah’ın aradığı, komşulara veya arkadaşlara gösterilmiş işler değildir. Hatta bir noktada iki yüz milyar zekât vermek, dört yüz bin lira sadaka ödemek gibi büyük işler de değil; sana küçük bir emanet bırakılmıştı, aç kalacağını bilsen bile o emanete dokunmamıştın ya Allah’tan korkarak, işte Allah’ın aradığı budur.

Şoför senin arabana arkadan çarptı. Polis beklenecek. Kanun seni haklı görüyor. Bu durumda bakıyorsun ki saatte iki bin aracın geçtiği o otoban, bu kaza dolayısıyla tıkanıp ve binlerce aracın yakıtı boşa gidecek, insanlar hastaneye de yetişemeyecekler okula da. Hakkını helal ettin ve o adamı gönderdin mi? Allah’ın aradığı işte bu tavidir. Haklı olmana rağmen bağışlamak tavrı.

Hadis-i şerifte anlatılan olayları yaşamak, o üç kişiye ait olmakla sınırlı kalacak meziyetler değildir. Nitekim söz konusu kişiler gayet sıradan, çoban ya da tüccar kimselerdir, evliyadan zatlar değillerdir. Sadece onlara ait özellikler olsaydı zikredilen hasletler, Resûlullah aleyhisselam bunu bize anlatırken “o adamlar ne şanslıymış” türünden bir şeyler söylerdi. Bunu bize niye anlatmış olabilir? Tabii ki böyle bir imkân, fırsat, teşvik ve standart olduğunu göstermek ve değerlendirmemizi istemek bâbindan anlatmıştır.

Bu, Allah'ın kullarına muamelesi ve rahmetinin standardıdır. Kulun sıkışınca Rabbine el açıp "beni filan şeyin hürmetine bağışla, sıkıntımı gider" demesi kulun haklarından, edebe aykırı değildir. Seneler önce ölmüş, dağ başına gömülmüş, kim olduğu belirsiz, veli mi şeytan mı belli olmayan bir mezarın başına gidip onun hürmetine çocuk, iş bereketi, sıkıntının giderilmesi gibi talepleri dillendirmekten yüzde yüz daha garantili bir iştir bu. Çünkü Resûlullah'ın teminatında bir iş.

Salih insanların kapısından ayrılmamak, sağken onların üzerine inen rahmetten istifade etmek Resûlullah'ın tavsiye ettiği bir iştir lâkin bu örneği niye vermiştir? Kenarda köşede zor günlerimiz için böyle bir 'yatırım'ımızın bulunmasını teklif ve tavsiye etmektedir. Bu kıssadaki üç adam, o söz konusu iyilikleri yaparken "günün birince kayalar yolumuzu kapatır, mahsur kalırız" diye bir şey düşünüyor değillerdi herhâlde. Yapıp unutmuşlardı yaptıklarını ama sıkıştıklarında bir çareye dönüştü.

Bu kadar basit.

Hepimiz ciddi bir nefis muhasebesi edip acaba zor zamanımızda Rabbimizden kurtuluş için şefaet vesilesi olarak aracı kılacağımız bir işimizin olup olmadığını gözden geçirmeliyiz. Bu hadis-i şerifin bize anlatılmasının maksadı budur, hikâye anlatmak değildir. Cuma kaçırıyor olmamız gibi durumları ileri sürerek değil; cuma kaçırıyor olsak 'ya Rabbi' demek hakkımız olmazdı zaten. Cuma bir borçtur. Borcumuz olmayan bir şeyler, yapmasak kimsenin ayıplamayacağı ameller ileri sürmeliyiz. Elimizde tasla babamızın kapısında sabaha kadar beklememiz bu türden ve ekstra bir iştir.

Peygamber'imiz aleyhissalatu vesselam bizlere o narin ve muazzam üslubuyla hazırlıklı olmamızı, elimizin altında bu tip yatırımları tutmamızı anlatmıştır. Bu hadisten anladığımız bir başka nokta, anne-babaya hizmetin kayaları yerinden oynatacak kadar, Rabbimizin rızasını çektiğidir. Annenin çıplaklığı ya da sarhoşluğu, babanın sigara tiryakiliği ya da sarhoşluğu evladı ilgilendirmez. Her türlü kötülüğüne rağmen onu geri verip yeni bir baba almak mümkün olmadığına göre hizmetinde olmaktan başka çare yoktur –yeter ki emrettiği şeyler Allah'a isyan olmasın.

İnsanı Allah'a ulaştıran bir numaralı yatırımlar anne-babaya hizmetten geçer.

Bu vakanın eski ümmetlerden birinde geçiyor olmasından anlaşılabilir ki 'kadın' sorunu, insanlığın en kadim ve köklü meselelerinden biridir. Hanım kardeşlerimizin yanlış anlamalarını istirham ile ifade edelim ki birçok Müslüman, tekstil atölyelerinde dara düşmüş kadınları himaye etmek bahanesiyle kadınların şereflerini zenginliklerine köle etmektedirler. Bu hadis-i şerifi gördükten sonra anlıyoruz ki "çok muhtacım, bana iş verir misiniz" diyen kadına "sen çalışma, biz sana her ay yardımını ulaştırırız" diyecek Müslüman aranmaktadır. Maalesef üç kuruş para gören, kendi karısını bayatlamış görerek mağdur bir kadına yapışıyor. O zavallı da çaresizlikle 'ölümden iyidir' diyerek rezil bir hayata atılıyor, helak oluyorlar.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hikâye anlatmıyor, akılların almayacağı şeylerden de bahsetmiyor. Lâkin o konuştuğundan yüzyıllar sonra görmekteyiz ki güneş kadar açık seçik meseleleri söylemiştir ve bu her an ispatlanmıştır. Anlayabiliyoruz ki bundan binlerce sene önce de dara düşen kadıncağızlar 'tekstildilerden' iş isterlermiş... Binlerce sene önce de binlerce sene sonra da geçerli olan imtihanlar; ana-baba konusunda, cinsellik ve para konularında neler yaptığımızı Allah'ın görmek istemesidir. Değerli bir Müslüman olmak bu konularda frenlerinin tutuyor olması garantisini vermiyor.

Bu üç zatın başına gelenin aynısı bizim de başımıza gelecek diye bir şart yoktur, bize de çocuklarımızla ya da işimizle ilgili bir bunalım uğrayabilir. Bu üç zat ana-babayla ilgili hizmetini, iffeti koruduğunu, emanete riayeti hatırlayarak dua etmişlerdir. Bizim amel-i salihimiz başka bir şey pekâlâ olabilir. "Gazze cephesine birtakım emanetleri ben yollamıştım" veya "bir yetimhanedeki yetimleri senelerdir yediriyorum ve bunu senden başka bilen yok" şeklinde Allah'a niyazda bulunmak ve derdinin giderilmesini talep etmek mümkündür. Yahut dul bir kadını başkasına muhtaç olmayıp iffetini

muhafaza edecek şekilde ve çocuklarının da ihtiyaçlarını gidererek nasıl idare ettiğini söylemek... Allah için olduktan sonra o kadar yapacak iş var ki ve bunların birçoğu paralı-masraflı işler değildir.

Tabii ki 'ileride sıkışma durumum olabilir, onun için şimdiden şu işi yapayım' diye düşünerek bir işi yapmak da tam manasıyla maksadı karşılamaz. Berrak bir niyetle iş görmeli ve başın dara düştüğünde sığınacak yeri bilmeli. Hastane primini önceden yatırıp hastaneye gittiğinde sigorta karşılığını istemek gibi değil. Bu devletin sigorta sistemine yapılabilirse de Allah ile böyle pazarlık edilmez, ihlas ve samimiyet zedelenir. Dileriz ki Rabbimiz dara düşmeden yaşamayı bize müyesser kılar. Başımıza musibetler gelirse de karşısına çıkabilecek durumda olmayı nasip etsin.

Kardeşlerim,

İki durumu düzeltmeliyiz.

Kur'an terbiyemiz, gözümüze hoş gelen bir şeyi "o, bravo!" diyerek değil, "maşallah" veya "lâ havle velâ kuvvete illâ billâh" diyerek korumayı tavsiye eder. Müslüman hoş bir şey gördüğünde, güzel bir ev ya da araba, "maşallah" der. Bu, Allah'ın dilediğinin olacağını ifade eden bir sözdür. Diğeri de Allah'tan başka güç ve kuvvet olmadığını söyler. Bu bir nazar duası ya da büyüye karşı koruma gibi de değildir, Müslüman terbiyesidir ve Kur'an' sadakati gösterir. Söylenişi 'maşşallah' da değil, 'mâşallah' şeklindedir.

Müslümanlar'ın kaskosu budur. Bir araba aldığımızda ya da yeni araba gördüğümüzde bunun için ilk söylediğimiz kelime maşallah'tır. Bir bebek gördüğümüzde de "maşallah, lâ havle velâ kuvvete illâ billâh" diyerek Allah'ın gücü ve kuvveti olmasa bu bebeği kim yaratabilirdi mantığını ifade ederiz. Bu, Allah'ın üzerimizdeki azameti, kudreti ve nimetini itiraf etme ahlakıdır. Hoşlandığımız bir şey gördüğümüzde bu kelimeyi kullanmalıyız.

Hoşlanmadığımız, ürkütücü bir şey gördüğümüzde ise "innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn" demeliyiz.

Bir başka husus:

Yarın değil, on dakika ve on saniye sonra bile yaşayacağı belli olmayan fanileriz. Dolayısıyla yarına ve sonraya ait söz verirken Allah'ın kefaletiyle konuşmalıyız. Bir Müslüman, "bu sene kuraya girdim, kuram çıktı, hacca gidiyorum" demez. Haccın bin bir engeli var, ölüm var, ölüme rahmet okutan hastalıklar var... nereye gidiyorsun!

Öyleyse Müslüman, "inşallah bu sene hacca gidiyorum" demeli, işini Allah'a havale etmelidir. Allah kulunu görmelidir ki elindeki paraya ve onca servetine rağmen, onun izni olmaksızın bir şey yapamayacağına iman etmektedir. Bu da bir Kur'an terbiyesidir.

Lâkin "inşallah" demek, "Allah izin verirse" anlamına gelir. Bunu sırf İslamî kavramlar kullanacağız diye karma karışık hâle getirdiğimiz de söylenebilir. Mesela "Nasılsın inşallah?" (Allah izin verirse nasılsın?) şeklinde bir kullanım anlamsızdır. İnşallah, geleceğe ait bir ifadedir. "Bu sene buğday ektim inşallah" kullanımı anlamsızken "bu sene inşallah buğday ekeceğim" şeklindeki kullanım doğrudur. Olmuş ve şu anda olan işlere bu ifade kullanılmaz. Yapmayacağı bir iş için "inşallah" demek ise yalan yemindir.

Müslüman, parasına ve işine, Allah'ı görmeyecek derecede güvenmez ve "inşallah" demeye yaslanır. Bu bir düstur ve edeptir. Müslümanlar düsturlar ve edepplerle hareket ederler.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.